

Verksamhetsberättelse för år 2009

Allmänt

Under 2009 har vår- respektive höstkonferens hållits. Tre lokala konferenser/seminarier hölls i Göteborg. En lokal konferens hölls i Örebro med kommunerna som målgrupp.

Forum i samarbete med Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, NHV, genomförde under året den tredje kursen under rubriken Vårdens lokaler – Framtidens behov.

De tre arbetsgrupperna inom styrelsen har fortsatt sitt arbete inom respektive område, Forskning, utveckling och utbildning, Konferenser respektive Kommunikation och marknadsföring. Intresserade medlemmar kan av styrelsen adjungeras till arbetsgrupperna. Redaktionsrådet har haft kontinuerliga telefonmöten under året.

Medlemmar 2009

Under året har samtliga landsting, fyra kommuner, tjugoen arkitektkontor varit medlemmar liksom fem företag, ett inom området akustisk miljö, ett inom belysning och tre stycken projektledningsföretag. Tretton enskilda medlemmar och 3 hedersmedlemmar finns också. Göteborgs universitet är medlem genom institutionen för Vårdvetenskap och Hälsa samt Sahlgrenska Akademin. Ett arkitektkontor har lämnat Forum. Två nya medlemmar valdes in för 2010, ett arkitektkontor, och en enskild medlem. Samtidigt har två arkitektkontor gått samman och bildat en storkoncern. Vid utgången av 2009 uppgick antalet medlemmar till totalt 68 stycken.

Forskning, utveckling och utbildning

Professuren

Under året har Peter Fröst fortsatt sitt arbete med att etablera nätverk inom vårdbyggnadsområdet. Arbetet med att bygga upp ett Centrum för vårdbyggnadsforskning inleddes under året. En hemsida har öppnats på Chalmers.se och en informationsfolder har distribuerats. Institutionen för arkitektur har fört in vårdbyggnad som ett av sina prioriterade områden i sin verksamhetsplan. Forum finansierar sedan den 1 augusti 20 % av en heltidstjänst som forskningssekreterare i ämnet vårdbyggnad. Marie Strid upprätthåller tjänsten.

Chalmers har anordnat en första konferens för skandinaviska vårdbyggnadsforskare med 23 deltagare. Forum var sponsor för konferensen.

Under våren genomfördes fyra gästföreläsningar inom vårdbyggnadsområdet på Chalmers arkitektur. Fem forskningsseminarier för forskargruppen vårdbyggnad har genomförts.

Arkitektutbildning vid Chalmers

Under 2009 har Peter Fröst deltagit i grundutbildningen vid A-sektionen. Under året har 18 studenter i termin A2 under tre månader arbetat med att utforma en samlad mottagning för kirurgi och onkologi på Östra sjukhuset i Göteborg.

Sexton studenter har deltagit inom ramen för Master studio Healthcare i ett projekt i samarbete med Jönköpings läns landsting. Projektet gäller en ny byggnad för bland annat operation och en-

träfunktioner på Höglandssjukhuset i Eksjö. Inom ramen för Master Studion Healthcare in Housing har trettiofire studenter arbetat med äldreboende i Mölndal.

Examensarbeten

Under 2009 har fem examensarbeten inom vård avslutats. Två av dessa presenterades vid Forums höstkonferens

Forskning

Moses Mkony disputerade den 11 december vid Chalmers tekniska högskola med avhandlingen "Designing Healing. A conceptual model for promoting a healing health care environment in Tanzania". Peter Fröst satt i betygskommittén.

FoU-program

Arbetsgruppen för Forskning och Utveckling har under året haft fortsatta kontakter med forskningsfinansiärer. Forums FoU-program har legat som grund vid dessa kontakter. Programmet har även redovisats för SKL:s (Sveriges Kommuner och Landsting) fastighetsfond och UFOS ledningsgrupp. Arbetsgruppens avsikt är att detta program ska användas vid finansiärernas kommande forskningsutlysningar för att stimulera forskningen kring vårdbyggnader.

Professor Jesper Steen, Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad på Kungliga tekniska högskolan, har beviljats stöd från Formas för studier av flexibilitet och generalitet i sjukhusbyggnader. Forum har under året anslagit 75 000 kronor som stöd till denna forskning som kommer att användas bl.a. Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge som studieobjekt.

Stipendier

Under 2009 delades 5 stipendium ut.

- Isak Runeson, Studieresa till Japan
- Mikael Rücker, Studieresa till Japan
- Marie Elf/Maria Svedbo Engström, "Utveckling av ett trovärdigt och stabilt instrument för att mäta innehållet och kvaliteten i lokalprogram"
- Maria Berezecka-Figacz, "Plats som vårdar – utformning av patientrum inom intensivvård". Artikel
- Sepideh Olausson, Presentation av "abstrakt" vid konferens i Vancouver, Canada. Presentationen hölls inom ramen för doktorandens forskning, under titeln Patientrummets betydelse inom intensivvård.

Konferensverksamhet

Vårkonferens

Vårkonferensen ägde rum den 13 maj på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg med 130 deltagare. Efter avslutad konferens hölls årsmötet.

Dagens program handlade om sjukhusplanering. Inledningsvis fick deltagarna en exposé över gårdagens planeringsmodeller. Den följdes av en redogörelse för dagens lokalförsörjningsplanering. Fyra ny- och ombyggnadsprojekt på mellanstora svenska sjukhus presenterades. Studiebesök genomfördes i en upprustad 50-årig byggnad samt en ny byggnad inom sjukhusområdet.

Höstkonferens

Höstkonferensen ägde rum i Sollentuna den 11 och 12 november. Uppskattade föreläsningar hölls för 188 personer på Scandic Star Sollentuna.

Konferensen hade tre teman, Dag 1: Lokalplanering Dag 2: Forskning och utbildning samt hygi-

enkrav i vårdlokaler.

Dag 1: Strategisk lokalplanering, planeringsmodell i Norge, konceptprogram för nybyggnad samt Lean var huvudpunkterna på programmet denna dag. Med ämnet "Framtida krav och lösningar på ventilation i operationssalar" avslutades dagen.

Dag 2: Under den första delen av dagen presenterades framtida forskning och utbildning inom ämnesområdet på Chalmers. Tre tidigare arkitektstuderanden presenterade sina examensarbeten. Hygienkrav i vårdlokaler var den andra delen. Socialstyrelsen presenterade dagens krav, och ordförande i arbetsgruppen för BOV (Bygghälsa och Vårdhygien) presenterade kommande riktlinjer. Från Akademiska sjukhuset fick deltagarna en god inblick i de krav på arbetsrutiner och utformning av vårdlokaler som dagens vårdhygien kräver. Dagen avslutades med ett föredrag under rubriken "Kan samtida konst bidra till en bättre vårdmiljö?".

Nordisk konferens i Oslo 2010

Forum har under året deltagit som medarrangör i programarbetet för den nordiska konferensen den 18 – 19 mars 2010 i Oslo. Ordförande Lennart Ring och konsulent Gunilla Kullinger har deltagit.

Lokala aktiviteter

Lokalt Forum för vårdbyggnadsforskning i Göteborg samlar personer inom Västra Götalandsregionen. Deltagarna i den operativa undergruppen till föreningen har sin bakgrund inom arkitektur och vård. Det gemensamma intresset är vårdmiljöfrågor.

Lokalt Forum för vårdbyggnadsforskning i Göteborg har under 2009 har anordnat tre sammankomster i form av seminarier och föreläsningar. I februari inbjöd Lokalt Forum till en vårdmiljökonferens med Roger Ulrich som föreläsare. Direkt efter Forums årsmöte i maj inbjöds till en så kallad walk-through, en promenad genom sjukhusentrén på Sahlgrenska sjukhuset med påföljande diskussioner. I december hölls det tredje seminariet under rubriken "Flexibilitet för vem – utifrån olika perspektiv".

I samband med höstkonferensen presenterade Lokalt Forum sitt arbete.

Motsvarande aktivitet inom Stockholm/Uppsalaregionen har initierats under hösten 2009 för att inleda sina aktiviteter under 2010.

Forums vårdbyggnadspris

Forums styrelse har beslutat utvärdera fortsättningen av och formerna för framtida utdelning av vårdbyggnadspriset.

Forums hemsida

Ett redaktionsråd med fem medlemmar har arbetat under året genom telefonmöten. Konsulenten är redaktör och Forums ordförande är ansvarig utgivare. Under 2009 publicerades 18 nyheter och 2 artiklar på startsidan. Webbplatsen hade i genomsnitt 500 besök per månad.

Forums årsmöte 2009

Forums årsmöte ägde rum i samband med vårkonferensen den 13 maj i Göteborg. Sedvanliga årsmötesfrågor behandlades. Lennart Ring omvaldes till ordförande.

Styrelsens sammansättning

Ordförande:	Lennart Ring	Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg
Vice ordförande:	Anna-Carin Dahlberg	Västerbottens läns landsting, Fastighet
Övriga ledamöter:	Ann-Marie Börjesson Revellé	White arkitekter AB, Göteborg
	Martin Bergdahl	Landstingsfastigheter Dalarna, Falun
	Stefan Svensson	Pyramiden Arkitekter AB, Göteborg
	Eva Sandström	Locum AB, Stockholm
	Bengt Folenius	SWECO Architects AB, Örebro
	Helle Wijk	Sahlgrenska Akademin, Göteborg
	Karin Johansson	Danderyds Sjukhus AB, Danderyd
	Hans Sandqvist	Västra Götalandsregionen, Västfastigheter
	Ann Tångmark Lundberg	Universitetssjukhuset MAS, Malmö
	Claes Johansson	MedicHus, Göteborg stad
	Ann-Christin Nilsson-Lundkvist	Landstingservice, Örebro läns landsting
	Sonja Ekström Boström	Akademiska sjukhuset, Uppsala

Möten i styrelse, arbetsutskott, arbetsgrupper och redaktionsråd

Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden under året. Styrelsen genomförde planeringsdagar i augusti.

Arbetsutskottet: Ordförande Lennart Ring, vice ordförande Anna-Carin Dahlberg, kassör Claes Johansson. Vid mötena har konsulenten, Gunilla Kullinger deltagit. Arbetsutskottet har haft fyra telefonsammanträden under året.

Arbetsgruppen för Forskning och utbildning: Helle Wijk, Marin Bergdahl, Bengt Folenius, Anna Montgomery, Hans Sandqvist, Peter Fröst. Gruppen har haft fyra möten under året.

Arbetsgruppen för Konferensverksamhet: Karin Johansson, Ann-Marie Börjesson Revellé, Ann-Christine Nilsson-Lundkvist, Ann Tångmark Lundberg och konsulenten. Gruppen har haft telefon- och mejlmöten under året.

Arbetsgruppen för Kommunikation och marknadsföring: Stefan Svensson, Claes Johansson, Anna-Carin Dahlberg, Sonja Ekström Boström. Gruppen har haft nio möten inklusive telefonmöten under året.

Redaktionsrådet: Ia Belfrage, Morgan Andersson, Anna-Carin Dahlberg, Benny Kullinger och konsulenten, Gunilla Kullinger. Rådet har haft fem telefonmöten under året.

Sekretariat

Forum har avtal med Kullinger i Uppsala AB. I konsultuppdraget ingår kanslifunktionen, att delta i planering och genomförande av konferenserna samt redaktörskap för webbplatsen. Från och med 2007 har Forum avtal med Pyramiden Arkitekter AB att ansvara för föreningens ekonomiska redovisning. De båda avtalen löper från och med 2007-01-01.

Valberedning

Tommy Lenberg	Landstingsservice, Uppsala läns landsting
Ia Belfrage	White arkitekter AB, Malmö
Mia Edström	Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Revisorer

Alf Nilsson	Sveriges Kommuner och Landsting
Jan Sjöberg	Landstingsfastigheter Dalarna
Fredrik Agerson	Godkänd revisor vid Grant Thornton Sweden AB

Årsavgifter

Sjukvårdshuvudmännen	Kategori 1	< 200 000 invånare	16 500 kr
	Kategori 2	200 000–600 000 invånare	22 000 kr
	Kategori 3	> 600 000 invånare	38 500 kr
Arkitektföretagen	Kategori 1	< 5 anställda	5 500 kr
	Kategori 2	5–20 anställda	11 000 kr
	Kategori 3	> 20 anställda	16 500 kr
Privata vårdgivare			16 500 kr
Övriga företag			16 500 kr
Enskilda medlemmar			330 kr

Medlemsförteckning vid utgången av 2009

Hedersmedlemmar

Professor Sven Thiberg, Forums förste ordförande

Tekn. Dr., arkitekt Göran Hultén, initiativtagare till Forum

Professor Åke Wiklund, Forums första professor i vårdbyggnad vid Chalmers tekniska högskola

Enskild medlem

Arkitekt Åke Brisvall

Arkitekt Anna-Christina Borstedt

Arkitekt Catharina Nord

Arkitekt Jonas Andersson
 Arkitektstuderande Alexander Trimboli
 Arkitekt Ebba Högström
 Civ. ingenjör Johan Nordenadler
 Byggnadsingenjör Bo Smångs
 Arkitekt Olle Sutinen
 Docent Marianne Kristiansson
 Arkitekt Ahmed Radwan
 Arkitektstuderande Marie-Louise Kallstenius
 Afdelningsleder Bo Pehrson

Sjukvårdshuvudmän

Stockholms läns landsting	genom	Locum AB
Landstinget i Uppsala län	genom	Landstingsservice i Uppsala län
Landstinget Sörmland	genom	Landstingsfastigheter Sörmland
Landstinget i Jönköpings län	genom	Landstingsfastigheter Jönköping
Landstinget i Kalmar län	genom	Landstingsfastigheter Kalmar
Landstinget Halland	genom	Landstingsfastigheter Halland
Västra Götalandsregionen	genom	Västfastigheter
Landstinget i Värmland	genom	Landstinget i Värmland
Örebro läns landsting	genom	Landstingsservice Örebro
Landstinget i Västmanland	genom	LV Fastighet/Teknik
Landstinget Dalarna	genom	Landstingsfastigheter Dalarna
Landstinget Gävleborg	genom	X-fastigheter
Landstinget Västernorrland	genom	Landstingsfastigheter Västernorrland
Västerbottens läns landsting	genom	Fastighet
Gotlands kommun	genom	Fastighetskontoret
Landstinget Kronoberg	genom	Landstingsservice Kronoberg
Landstinget Östergötland	genom	Landstingsfastigheter Östergötland
Jämtlands läns landsting	genom	Ledningsstab/Fastighet
Norrbottnens läns landsting	genom	Landstingsservice Norrbottens län
Region Skåne	genom	RegionFastigheter Skåne
Landstinget Blekinge	genom	Landstingsfastigheter Blekinge

Kommuner

Göteborg stad	MedicHus
Malmö kommun	Stadsfastigheter
Stockholms kommun	Micasa Fastigheter AB
Uppsala kommun	Fastighetskontoret

Arkitektföretag

White arkitekter AB	Göteborg, m.fl. kontor
SWECO Architects AB	Stockholm m.fl. kontor
Pyramiden Arkitekter AB	Göteborg
TEMA Arkitekter AB	Uppsala, m. Fl. kontor
SAMARK AB	Malmö
Carlstedt Arkitekter AB	Stockholm
Tengbom A5	Stockholm, m.fl. kontor
Contekton i Fyrstad AB	Vänernsberg

Frenning & Sjögren Ark. AB
CGC Arkitektkontor AB
Reflex Arkitekter AB
ABAKO arkitektkontor AB
ylp arkitekter
3dO arkitekter ab
Stadionarkitekter AB
FL arkitekter AB
Hans Berndtsson arkitekteter AB
BSK Arkitekter AB
Link Arkitektur AB
Arosgruppen
Bjerking AB – Arkitekter och ingenjörer

Göteborg
Göteborg
Stockholm
Göteborg
Göteborg
Stockholm
Stockholm
Stockholm
Stockholm
Stockholm
Stockholm m.fl. kontor
Uppsala/Stockholm
Stockholm m.fl. kontor

Övriga företag

Ecophon AB
Fagerhult Belysning AB
ÅF Installation AB
Ramböll Sverige AB
Projektbyrån i Stockholm AB

Hyllinge
Habo
Göteborg m.fl. kontor
Göteborg m.fl. kontor
Stockholm

Universitet och högskolor

Göteborgs universitet genom

Inst. för Vårdvetenskap och Hälsa
inom Sahlgrenska akademien

Resultaträkning

Intäkter	2009	2008	2007	2006
Medlemsavgifter	877 130	844 790	856 460	872 690
Övriga verksamhetsintäkter	1 562 594	691 020	567 521	1 324 324
Summa verksamhetens intäkter	2 439 724	1 535 810	1 423 981	2 197 014
<hr/>				
Kostnader				
Övriga externa kostnader	2 186 111	1 389 855	1 636 856	1 349 756
Personalkostnader	12 484	0	23 382	1 260
Summa verksamhetens kostnader	2 198 595	1 389 855	1 660 238	1 351 015
Verksamhetens Resultat	241 129	145 955	-236 257	845 998
<i>Finansiella poster</i>				
Ränteintäkter	97 872	28 914	28 425	10 422
Resultat efter fin. poster	339 001	174 869	-207 832	856 420
<i>Bokslutsdispositioner</i>				
Avsättning periodiseringsfond	-90 000	0	0	-125 934
Återföring periodiseringsfond	9 410	0	0	0
Resultat efter bokslutsdisp.	258 411	174 869	-207 832	730 486
Skatt	-71 225	-16 595	-3 850	-120 073
Årets resultat	187 186	158 274	-211 682	610 413

Balansräkning

Tillgångar	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31
Övriga fordringar	286 897	361 798	75 959	222 214
Förutbetalda kostnader	32 500	0	0	1 083
Kassa och bank	2 520 679	1 976 329	2 265 999	2 380 935
	2 840 076	2 338 127	2 341 958	2 604 232
Eget kapital och skulder				
Eget kapital				
Balanserat överskott	2 079 030	1 920 756	2 132 438	1 522 025
Årets resultat	<u>187 186</u>	<u>158 274</u>	<u>-211 682</u>	<u>610 413</u>
	2 266 216	2 079 030	1 920 756	2 132 438
Periodiseringsfonder	289 965	209 375	209 375	209 375
	Not 3			
Skulder				
Leverantörsskuld	0	17 512	103 535	73 287
Momsskuld	171 745			174 132
Upplupna kostnader	<u>112 149</u>	<u>32 210</u>	<u>108 292</u>	<u>15 000</u>
	283 894	49 722	211 827	262 419
	2 840 076	2 338 127	2 341 958	2 604 232

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

Bokslutskommentar

Not 1 Verksamhetens resultat

Kurs- och konferensverksamhetens del av resultatet uppgår till 251 980 kr.

Not 2 Skatt

Avser inkomstskatt

Not 3 Periodiseringsfonder

Periodiseringsfond tax 2005	22 965
Periodiseringsfond tax 2006	47 000
Periodiseringsfond tax 2007	130 000
Periodiseringsfond tax 2010	<u>90 000</u>
	289 965

FORUM FÖR VÅRDBYGGNADSFORSKNING

Datum.....

.....
Lennart Ring (ordf)

.....
Anna-Carin Dahlberg (v ordf)

.....
Ann-Marie Börjesson Revellé

.....
Martin Bergdahl

.....
Stefan Svensson

.....
Hans Sandqvist

.....
Bengt Folenius

.....
Ann-Christine Nilsson-Lundkvist

.....
Helle Wijk

.....
Claes Johansson

.....
Sonja Ekström Boström

.....
Ann Tångmark Lundberg

.....
Karin Johansson

.....
Eva Sandström

Vår revisionsberättelse avseende denna verksamhetsberättelse har avgivits den 2010

Fredrik Agerson

Alf Nilsson

Jan Sjöberg